

TBMM
HALKLARIN ETNİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı: 5166

Tarih: 25.04.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 25-04-2024

G. Otlu

Çiçek OTLU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 26-4-2024	Esas No: 2/2125

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
2 5 Nisan 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
2 5 Nisan 2024
No : 1415446

GEREKÇE

Türkiye’de emekçiler ekonomik krizden en fazla etkilenen kesimi oluşturmaktadır. Açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşayan işçiler ve emekçiler açısından içinde bulunduğumuz hayat pahalılığı, enflasyonun altında kalan asgari ücret, düşük maaşlar, esnek, güvencesiz çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınmadığı için artan iş cinayetleri nedeniyle 1 Mayıs’ın kutlanmasını daha da önemli kılmaktadır. İstanbul Taksim Meydanı, tarihsel süreçte işçi ve emekçilerin insanca çalışma koşulu ve örgütlenme hakkı taleplerini dile getirdikleri 1 Mayıs kutlamaları için sembol bir alan haline gelmiştir.

1976 yılında Taksim Meydanı’nda yapılan 1 Mayıs kutlamasında 400 bin emekçi meydanı doldurmuştur. 1977 yılında yapılan kutlamada 500 bin emekçi meydanı doldurmuş, dönemin DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler’in konuşmasının sonlarına doğru çevredeki binalardan halkın üzerine ateş açılmış, 37 yurttaşımız yaşamını yitirmiştir. İşçilerin ve emekçilerin Taksim Meydanı’nda 1 Mayıs kutlaması özellikle 12 Eylül askeri darbesinden sonra yasaklanmaya başlanmıştır. 1987 yılında sendikalar öncülüğünde bazı milletvekilleri, aydın, sanatçı ve bilim insanları ile birlikte yaklaşık 1000 kişilik bir grup Taksim anıtına 1 Mayıs’ta hayatını kaybedenleri anmak üzere çelenk bırakmak istemiştir. Kolluk güçleri sadece Milletvekillerinin araçla anıta ulaşmasına izin vermiştir. 1989 yılında Taksim’de bir araya gelen kitleye saldırı olmuş ve bir işçi yaşamını yitirmiştir. İşçi sendikalarının, 2008 yılında 1 Mayıs kutlamalarını Taksim Meydanı’nda yapma istekleri idarenin diyalogu bütünüyle dışlayıcı bir yaklaşımla reddedilmiştir. 2009 yılında 2429 sayılı “Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun ile 1 Mayıs resmi tatil ilan edilmiştir. 2013 yılında dönemin İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, Taksim’de inşaat alanı olduğunu bahane ederek, meydanın 1 Mayıs kutlamalarına kesinlikle kapalı olacağını açıklamıştı. 2014 yılında 1 Mayıs için Yenikapı Meydanı adres gösterilmiştir. 2015 yılında İstanbul Valiliği toplantı ve gösteri yürüyüşü için kullanılacak alanlar arasında Taksim meydanını göstermemiştir. 2016 yılında 1 Mayıs’ın Taksim’de kutlanmasını yasaklayan İstanbul Valiliği Taksim Meydanı’na çıkan tüm yolları yaya ve araç trafiğine kapatmıştır. 2017 yılında hükümet 1 Mayıs İşçi Bayramı’nın Taksim’de kutlanmayacağını açıklamıştır. 2018 yılında demokratik kitle örgütlerinin 1 Mayıs programının Taksim meydanında yapılması için başvurusuna olumsuz yanıt verilmiştir. Daha sonraki yıllarda da 1 Mayıs’ı Taksim Meydanı’nda kutlama talepleri olumsuz karşılanmıştır.

Emekçilerin 1 Mayıs’ı Taksim Meydanı’nda kutlama talepleri kolluk güçlerinin orantısız gücü ile engellenmiş, aşırı güç kullanımı sonucu çok sayıda insan yaralanmış ve hayatını kaybetmiştir. Demokratik kitle örgütleri, işçiler ve emekçiler, Anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelerde tanımlanan hakları olmalarına karşın 1 Mayıs kutlamasına yapılan saldırılara ve hak gasplarına karşı dava açmışlardır. Anayasa Mahkemesi, 2014 ve 2015 yılında 1 Mayıs kutlamalarının Taksim Meydanı’nda yapılmasının engellenmesine dair kararlarında, “toplantı ve gösteri yürüyüşü” düzenleme hakkının ihlal edildiğine hükmetmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu’nun 1 Mayıs 2007’deki Taksim eylemine saldırıyla ilgili başvurusunda, Türkiye’nin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin örgütlenme özgürlüğünü düzenleyen 11. maddesini ihlal ettiğine karar vermiştir.

1 Mayıs kutlamalarının amacına ulaşılabilmesi için; işçiler ve emekçilerin Anayasa’nın 34. Maddesinde düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme haklarını kullanmalarının sağlanması, 1 Mayıs kutlamalarının sembol alan haline gelmiş Taksim Meydanı’nda yapılabilmesi ve çeşitli gerekçelerle Taksim Meydanı’nda 1 Mayıs kutlamalarının engellenmemesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 –İşçiler ve emekçilerin 1 Mayıs kutlanmasını sembol alan haline gelmiş Taksim Meydanı'nda yapabilmeleri amaçlanmaktadır

MADDE 2 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 – Yürütme maddesidir.

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“1 Mayıs Emek ve Dayanışma Gününde İstanbul ilindeki kutlamalar, Taksim Meydanında gerçekleştirilir. Taksim Meydanının yanı sıra sendikaların talepleri üzerine ikinci fıkra hükümlerine göre belirlenen diğer yerlerde de kutlamalar gerçekleştirilebilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.